

nee nog geen
od in hun con-
oord spreekt
doeld, kan b.v.
d. vrijwel door
mij toegeven,
ver de laatste
zullen hebben
i, proportioneel
ed kunnen heb-

en zooveen ge-
nen, b.v. ziele-
r niemand zal
„stoornis” zoo
in aanmerking
uitzonderingen
in de zelf-taxa-
rkelijheid zelf
en nood in de
hier ernstig in
hij de bepa-
doch wel in
m.a.w. om den
tief te kunnen

e nood (dien ik
den factor bijna
et in staat is,
aders' grimmige
ven, te verkle-
le idee, dat „de
ans hun leven,
„leer”. Immers,
van dr Sanders
che leven heeft
gen gekend, die
gemeen te con-
zijn. Bovendien
statistiek van Dr
de Rotterdam-
ken, chr. geref.
kelijk klein per-
centage van
cieel-onafhande-

ziekte-gevallen,
jn, te verklaren,
zijn — en nog
gezin opzettelijk
le conclusie, dat
gang der gehuw-
at althans deze
e en financieele
in de blijkbaar
over het alge-

tkomen zijn aan
— 'twoord is
dit terrein zijn
licht?
vade beginselen
goede?

de voornaamste
n dézen zin, dat
eer zoeken voor
t, dat ze eigenlijk
che normen zelf
— als ik het
tegenover ware,
an het vraagstuk,
binden, en zijn
t gereed te hou-
eeder dan stijl-

swijs van grondig
dazu.”

hier „overtuigd”
getale ook onder
wust hebben ge-
ing? Zeker, daar
meenen, dat ze
i, theoretische al-
ze zullen hooge
en zij willen gel-
praxis) opbouwen
in dit speciale
er lasten in het
vrije en eerlijke
och weer aan het
der ons, gerefor-
pinie bestaat ten
de gewilde ge-
nu zeg ik niet in
of onder de pra-
ieder voor zich,
zelfs kleine min-
ezige „middelen”
n God, die toch
uitspraken doet.

b.v. over de waarde van een menschenleven, over het geweld van wat „eeuwig” is, over de beleediging van God in de zonden tegen de „natuur”, over de aanvaarding van Gods voorzienigheid als geloofs-stuk, over de verhouding tusschen spel en ernst, lust en last, eros en agapè (natuurlijk-sexuele neiging en persoonlijk-ambtelijke liefde), over het groote vraagstuk (dat men niet afhandelen kan, als de verschillende belijders van onderscheiden faculteiten niet met elkaar dóórpraten), of, en inheverre, een echtpaar in het „heden” altijd moet blijven zoeken naar „de toekomst”, in het „nu” naar wat „worden zal”. Men verstaat, dat ik me nu opzettelijk onhelder en — in de probleemstelling — zeer onvolledig uitdruk. Nog eens: nu zeg ik niet, dat ik betwijfel, of de in aanmerking komende practijzen der beperking voor een behoorlijk percentage althans op deze vragen antwoord hebben gezocht en getracht hebben, de aangerezen „middelen” te toetsen. Want ik zeg liever: ik geloof dat niet.

Ik geloof dat niet.
Want wij zouden er dan wel meer over gehoord hebben. Wie is niet bekwaam tegenwoordig, in het rijtje te gaan staan van stoere verdedigers van één bepaalde lievelings-stelling? En afgedacht daarvan, wie neemt in ernst aan, dat in een aangelegenheid, waarin de gereformeerde ethiek nog niet veel meer dan voorzichtige peilingen deed, alleen voor studeerenden vrijwel, zóóvele reeds de serieuze aantekening in hun dagboek zouden mogen gerechtvaardigd achten, dat zij althans voor zich „in al hun huisbeleid” een sexuele ethiek voor privaat-gebruik hebben ontworpen? En dit deden „voor God”?

Wie dan ook over de dingen nuchter nadenkt, zal moeten erkennen, dat wij niet uit eigen stijl leefden op dit punt, doch het maar zonder stijl plegen te doen. „Wij”, dat wil nu natuurlijk zeggen: dat groote getal, dat Dr Sanders' statistiek ons aanwijst. Onze kennissen, onze burens, de menschen-van-ons voor een vrij groot getal.

En dit leven zonder stijl — dat is meer dan een mislukking. Wij hebben op veel terreinen mislukkingen te belijden. Hier hebben wij iets ergers te belijden: „wij” probeeren niet eens meer, als christenen te slagen. „Wij” hebben een terrein (dat voor anderen verborgen blijft, hoewel wij allen van elkaar het onze zoo langzamerhand gaan denken) onttrokken aan het oog van de menschen, aan de conversatie met den dominee, aan ons studie-plan, aan het oog van God. „We” hebben ons laten meeslepen door verkondigers van voor de voorgaande generaties volmaakte vrèemde leerings. En, nog meer op den man af, — in doorsnee hebben „wij” dit gedaan, zonder nog hun theorieën te bestudeeren, doch alleen wijl er in uitzicht kwam een practijk, die niet duur was, niet in het oog loopt, almeer veld won, naar „gefluisterd” werd. De meeste socialistischen trekken zich geen zier aan van den wijsgeerigen onderbouw van het socialisme, en zien alleen maar persoonlijk, actueel, tastbaar resultaat-op-korten-termijn. Iets dergelijks hebben we hier.

En hierover zullen we het eerst berouw moeten krijgen. Een verkeerde leer is erg, een onlogische poging tot verband-leggen tusschen „leer” en „leven” is erg. Maar geen-leer-hebben-en-toch-maar-doen, dat is veel erger. Weigering van verantwoording — dat is het ergste. Want als deze weigering geschiedt op één gebied van het leven en zijn situaties, dan trekt deze houding natuurlijk door tot alle situaties.

Daarom wil ik niet alleen hierover klagen, dat het getal van hen, die psalm 8 op bijbelsche wijze lezen, zienderoogen minder wordt. Psalm 8 — de kinderen als verbondskinderen, een dam, opgeworpen tegen den anti-messiaanschen (d.w.z. anti-christelijken) vloed. Psalm 8 — die in Christus' lijden (Mattheus 21) in Zijn geest was: Hij zelf had geen kinderen, doch troostte zich, op weg naar het kruis, met de kinderen van de „epigonen” van een oud verbondsvolk, troostte zich over alles met de gedachte aan de kinderen, die mijn buurman in de kerk, en mijn familie, en ik zouden krijgen.

Ik wil daarover niet zozeer klagen. Al was 't al veel in de lijdensweken....

Ik wil niet eens thans spreken over doodslag, onnatuur, gemodder en geknoei aan de fonteynen van het leven, ter plaatse waar God contacten legt voor de geleiding van het mysterieuze leven over heel het tusschen den eersten en den laatsten dag gelegen scheppingsterrein. Ik wil niet vragen: hoe zingen wij bij den doop: incidenteel-toezingend (d'r is er weer eentje) dan wel van den weg des verbonds?

Ik vraag alleen naar het algemeene nu: kan een eigen levens-stijl ons zóó weinig schelen? Zijn we zóó ver-publiekt, dat wij de binnenkamer van ons huis vrijgeven, ons wijs makende, dat daar geen gebod meer geldt? Maar dan zal ons publieke leven niets veranderen aan het feit, dat wij dezelfde zijn, die, toen we met God alleen waren, over den ernst van de instelling (daar zit de kneep) van het spel in ons leven zijn heengegleden.

Ik voor mij heb niet den moed, om wat Paulus in Romeinen I over tegen-natuurlijke zonden zegt,

van deze dingen los te maken. Men kan mij deze exegetische opvatting betwisten, maar ze lijkt mij — vooral omdat deze dingen altijd in complex-vorm voorkomen — juist.

Maar dan wordt de zaak, juist om het complex-van-verschijnselen, nog benauwender.

Want dan doet het den schrijver van Romeinen I welbekende beeld op van een indertijd verzonnen heidendom, dat niet eens meer krachtig genoeg was om de humanistische ketterij te beleven, die daar zegt: secundum naturam vivere: leven overeenkomstig de natuur.

Deze ketterij duikt in vrijwel elke wetenschap later op.

Calvinisten hebben ze nooit willen aanvaarden.

Maar ze hebben wel beweerd, dat, als men van precies den anderen kant uit begon te redeneeren, er een element van de waarheid onder woorden te brengen viel in een formule, die op deze humanistische sprouk loek — al blijft het verband, het complex der leer, telkens over-en-weer heel anders.

Welnu: terwijl het wegzinkend heidendom zijn oude ketterij niet eens meer handhaven kan, daar weet het christendom niet meer zichzelf te zijn. Het praat over wereldgelijkvormigheid, en vergeet, onder het praten, dat velen van zijn naamvoerders slechts in de stijlloosheid wereldgelijkvormig zijn. En dat ze slechts in het wegzinken, in het zichzelf-verteren, op de wereld lijken, haar „schema” mede vertoonen (volgens het Grieksche woord voor wereldgelijkvormigheid).

Vandaar, dat we zelfs op dit positieve puntje van vertoon van wereldgelijkvormigheid (secundum naturam vivere) al ongeslagen zijn tot het negatieve: ter plaatse van Gods „verordineering” en „bekwaammaking” tot het levens-spel (waar men ambtelijk Hem dient in het in de wereld dragen van ambts-dragers naar Psalm 8) kiezen wij voor een cultuur-van-het-spel, een versystematisering van den lust, met practische terzijdestelling van de ambts-elementen: „verordineering” en „bekwaammaking”, — het ópgelegde en de aanleg... Hoe lezen we toch, hoe leven we toch?

En dan te denken aan de ettelijken, die gereformeed willen heeten, en dan grijzen over elke poging om de groote beginselen te halen bij dit en bij dat!

Hier walmt zoo iets van den dood, Romeinen I. Paulus, Christus, Mattheus 21: kinderspel en wereldprofetie in Christus' lijdensweek en daartegenover het echtpaar, dat een bijbel meegekregen heeft en per rijtuig voor de kerk kwam.

K. S.

Correspondentie. Enkele opmerkingen van correspondenten hoop ik later te beantwoorden, misschien wel onder Persschouw.

K. S.

*) Het verband, waarin het formulier de hier bedoelde „gave” ter sprake brengt, blijve hier rusten.

III ZIELKUNDE III

„Erfgoed”.

Meermalen hoort men over de erfelijkheid spreken op een wijze, die het voorstelt, alsof het bij de vererving van onderscheiden eigenschappen ongeveer op dezelfde manier zou gaan als wanneer wij water en melk te zamen in een flesch doen. Men stelt het dan gewoonlijk zoo voor, dat de nieuw ontstane eigenschappen een mengvorm zijn van de eigenschappen der ouders.

Zoo is het nu in den regel echter niet.

Wanneer de ouders gelijke eigenschappen hebben, is het wel mogelijk, dat het kind zoo iets is als de grootste gemeene deeler van de ouders, maar wanneer komt het voor, dat de ouders in elk punt gelijk zijn? Immers nooit. Daarom zal deze „mengerfelijkheid” ook alleen maar betrekking kunnen hebben op enkele eigenschappen, die de ouders beiden bezitten.

En zelfs wanneer b.v. vader en moeder beiden muzikaal zijn en wij geven den vader voor zijn muzikaliteit het cijfer 7, en de moeder voor haar muzikaliteit het cijfer 9, dan is het zeer de vraag, of de muzikale kwaliteiten van de kinderen met een 8 kunnen worden gewaardeerd.

Dan nog staat de zaak zoo, dat het zeer wel mogelijk is, dat er kinderen zijn in dit huwelijk, die allerminst muzikaal zijn aangelegd. Indien nu de erfelijkheid voorgesteld kon worden door het beeld van water en melk, die samengevoegd worden, dan zou dit laatste natuurlijk niet kunnen voorkomen.

Het staat dan ook zoo, dat de z.g. „mengerfelijkheid” allerminst regelmatig wordt gevonden en zeker niet voldoende dikwijls voorkomt, om aan haar grond voor een erfelijkheidswet te ontleenen. Immers, naast de mengerfelijkheid heeft de z.g. alterneerende vererving als uitdrukking van den gang van zaken veel meer beteekenis.

Wat wij onder alterneerende vererving verstaan? Wel, wij kunnen het 't beste zoo uitdrukken, dat

wij zeggen, dat bepaalde eigenschappen schijnbaar zich kunnen mengen en kunnen samenwerken tot de verkrijging van een nieuwe eigenschap, terwijl zij in werkelijkheid toch geen blijvende nieuwe eigenschap doen ontstaan. Bij voortbestaan van het geslacht keert de oude eigenschap bij het eene deel van de kinderen in den eenen vorm en bij het andere deel van de kinderen in den anderen vorm weer terug.

Wat de bedoeling is, is misschien wel het meest duidelijk, wanneer wij even wijzen op de door den Augustijner monnik Gregor Mendel ontdekte erfelijkheidswet voor planten. Wanneer hij boonen met witten en rooden bloesem kruiste, kreeg hij zaad, dat straks weer rooden bloesem gaf. Maar van de uit dit zaad gewonnen boonen had 25 pct. weer den zuiveren witten vorm en 25 pct. den zuiveren rooden vorm. De overblijvende 50 pct. gaf straks eveneens weer zuiver wit en zuiver rood zaad. Dat wil dus zeggen, dat op den duur de oude eigenschappen in den zuiveren vorm terugkeeren.

Daarbij komt nog iets. Sommige eigenschappen blijken moeilijk voor een mengvorm vatbaar te zijn. Wanneer men b.v. een kortharig dier kruist met een langharig dier, dan blijkt de kortharigheid te heerschen over de langharigheid. Wij noemen zulk een eigenschap dan dominant.

Nu zijn er ook andere eigenschappen, die de neiging hebben, terug te treden. Zulke eigenschappen noemen we recessief. We kunnen dus zeggen, dat de verhouding deze is, dat in bepaalde gevallen in het van vader en moeder ontvangen erfgoed eigenschappen zijn, die de neiging hebben, om in de kinderen terug te treden en andere, om in de kinderen een overheerschende positie te verkrijgen. Ten opzichte nu van planten en dieren zijn er verschillende proeven gedaan en beschikt de wetenschap over vrij veel ervaringsmateriaal. Zoo weten wij b.v., dat bij planten hoogstam domineert over dwergstam, vertakking over niet-vertakking, beharing der bladeren over niet-beharing, kleur dominant is over niet-kleur. Wij wezen er reeds op, dat bij dieren kortharigheid dominant is over langharigheid. Ook ten opzichte van menselijke eigenschappen zijn er sommige regels vastgesteld, al is het waar, dat deze regels niet in alle gevallen opgaan. Zoo schijnen bruine oogen dominant te zijn over blauwe. Een aardig voorbeeld daarvan vinden wij op Walcheren en in Zuid-Beveland, waar een vrij groot aantal menschen met bruine oogen voorkomt, terwijl de oorspronkelijke voorvaders, die in Zeeland woonden, de Friezen en de Sakkers (ondanks het pleidooi voor het meer-voud Saksen meen ik toch, dat Sakkers het juiste is) blauwe oogen hadden. Typisch is nu, dat de Keltische stroom, die er bij den trek der volkeren door Zeeland heen ging, de bruine oogen als erfgoed achterliet, terwijl daarentegen de schiedelvorm van de Friezen en Sakkers dominant bleek over dien van de Kelten.

Verder schijnt donker haar dominant te zijn over licht haar. Ook over rood haar. Misschien is rood haar weer dominant over licht haar.

Nu gaan echter bij menschen deze regels weer niet absoluut op. Dit komt ook tengevolge van het feit, dat in het voorgeslacht van de personen, bij welke de regels zouden moeten opgaan, allerlei tendenzen schuilen, die veroorzaken, dat wij in de onderhavige gevallen niet met zuivere exemplaren te doen hebben. Het is natuurlijk mogelijk, dat allerlei recessieve eigenschappen, in een bepaald persoon teruggedrongen, straks in de kinderen weer te voorschijn treden. Zoo kunnen wij dus zeggen, dat bij menselijke paring nooit met zekerheid van te voren kan worden vastgesteld, welke eigenschappen het kind zal hebben.

Dat omtrent de erfelijkheid bij menschen ooit zekerheid zal worden verkregen ten opzichte van alle eigenschappen, is wel hoogst onwaarschijnlijk. Immers niet alleen komen zuivere exemplaren (zoals men dat noemt) bij menschen nooit voor, maar ook is het nemen van opzettelijke proeven bij menschen niet geoorloofd en niet mogelijk.

Nu moeten wij niet vergeten, dat wij ons bij deze dingen nog steeds bewegen op het terrein van het lichamelijke. Ten opzichte van het psychische is de zaak nog veel moeilijker. Toch zijn er ook te dien opzichte wel enkele gegevens verkregen, die belangrijk genoeg zijn, om ze ook hier te vermelden. Daarover dan een volgend maal.

J. W.

GEESTELIJKE ADVIEZEN

De geloovige en zijn goede werken.

II. (Slot.)

Naar onze gereformeerde belijdenis, kan, zoo bleek ons, een geloovige zich godzaliglijk bewust zijn van de vruchten des Geestes, die bij hem aanwezig zijn, niet enkel in den vorm van ziels-ervaringen en ziele-werkingen, maar ook van gehoorzaamheid aan Gods wil.

En ook in dit opzicht geeft ze geen ander geluid